

5/2021

СЕНТЯБРЬ – ОКТЯБРЬ

Лачен

0+

ДАГЪИСТАНАЛЪУЛ ХІУКУМАТАЛЪ КИИ-КИИ МОЦИДАСАН ЛЪИМАЛАЗЕ БАХЪУЛЕБ ЖУРНАЛ

5 октябрь – Учителасул къо

«ХIаxIал къункърабазул» байрам

Исана 8 сентябралда

Дагъистаналъул тахшагъар

МахIачхъалалялда, 9 сентябралда

Хунзахъ, Гъуниб районазда ва

Дербент шагъаралда тIобитIана

«ХIаxIал къункърабазул» байрамги

Расул Хамзатовасул 98 сон

тIубайги. Гъединалго тадбирал

тIоритIана Дагъистаналъул

цогидал шагъаразулги росабазулги

школаздагун библиотекабазда.

ЖүРБАНЫ МұХАМАД 70 соннан ТҰБАЯЛДЕ

Рык! бухын балагъани

Ракын бухын балагъани,
Беңзасдаги бихъула,
Беңзал берал гіодани,
Магіл гарал гибула.

Генеккізе лъанани,
Гінкъасдаги рагыла,
Магна бугел рагабаз
Гіадан хинлъизавула.

Бохдул гьечіев вилълъуна,
Лъил кумек балагъунги,

Инчіго тұбалареб
Тіадаб нальи бугони.

Квер гьечіев хъвадарула
Хъвазе чи валагъунги,
Рекіель бугеб къварилъи
Къватіб загъир гъабизе.

Ракын бухын балагъани,
Беңзасдаги бихъула,
Генеккізе лъанани,
Гінкъасдаги рагыла.

Учитель

Доб ѷо сентябралъул
Гъайбатаб къо буқIана,
Тлоцебесеб дарсиде
ВачIана нижехъе мун.

Жив мугIалим вугилан
Велъа-вогун кIалъана,
Лъай босизе, цIализе
Заман щванин абуна.

Долдаса сонал ана,
КIикъойилъе вахана,
РакIалдаса учитель
Араб меҳго лъаларо.

Гъес малъарал дарсалги
Дие къураб глақълуги
Гумруялъул нухазда
Даим цадахъ рукIана.

Гъес малъарал дарсазулъ
Дида батараб сихIру
Сонал ун хадув гурев
Гъелда хадув дун гъечIo.

Гъес рицарап кицаби
Киналго хIажалъана,
Тладе къо ккараб къоялъ
КъватIир рахъизе дие.

Учитель, баркала дуй
Кинабго гъабуралъухъ,
ГытIинал, глақълу гъечIел
Ниж гIезе гъаруралъухъ.

Гумруялъул нухазда
БитIун ккезаруралъухъ,
БитIарааб калам гъабун
Ниж цере раcharалъухъ.

Учитель, тасалъугъа
Гъарула, мун дидаса,
Дуе гIемер глақъуба
Глақълу гъечIого къунин.

Гадлу гъечIел жал гъарун
Дарсаздаса лъутана,
Дур глақъилал рагIабахъ
Гин тIамичIого чIана.

Учитель, тасалъугъа
ЛъикIаб малъарашибинаб
Цадахъ босун кинабго
Дихъа бажаричIелъул.

Дуца къураб бечелъи
Баччице къуват гIечIo,
Дуе баркала къезе
Дун цлақъ кватIун ватана.

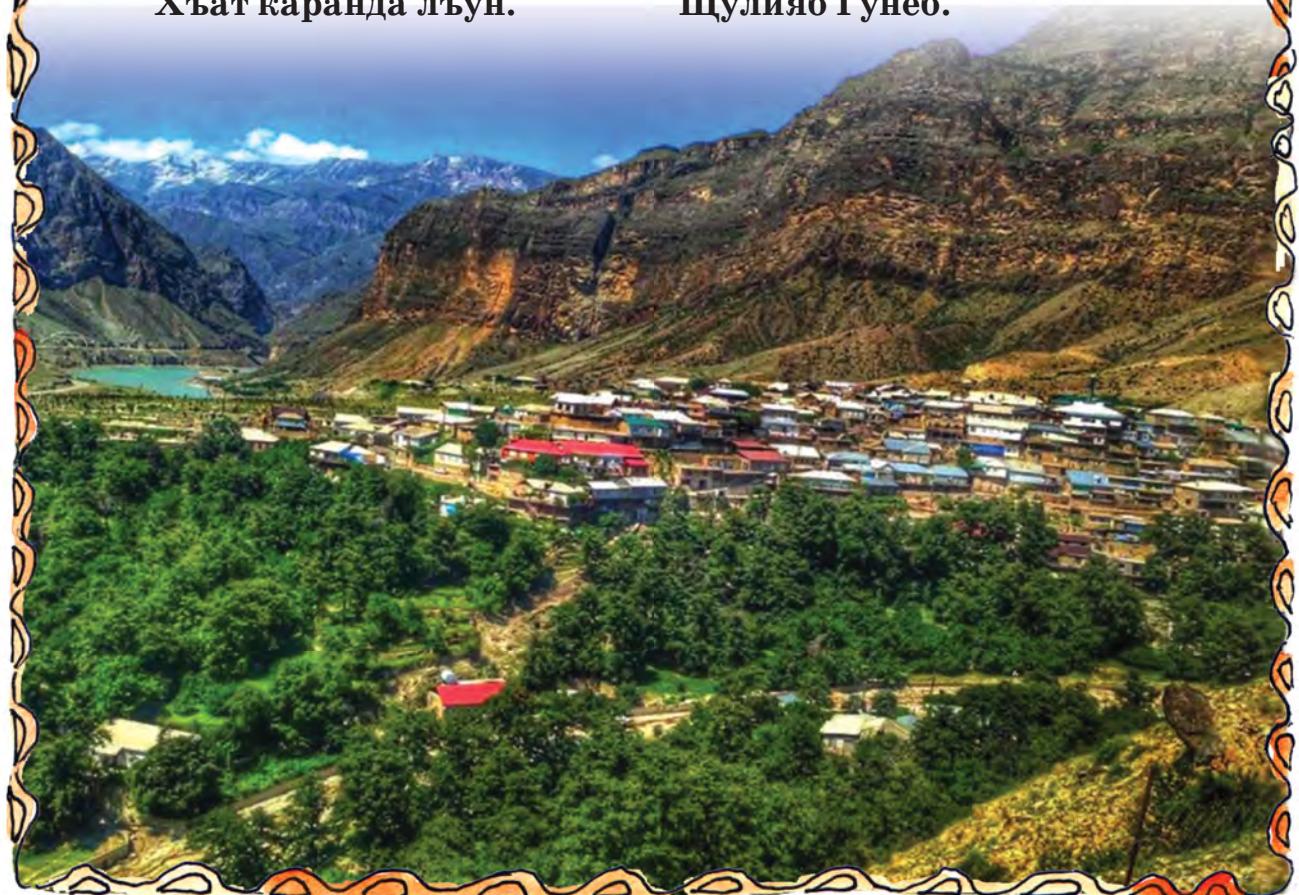
Генуб

Имамзабазул ракъ,
Къурабазул халкъ,
Къваарал чагIазул
Чарамул хъала,
Дица дуе дайм
БетIер къулула
Къисматалъ зобазда
ХатI хъварааб Генуб.

Дур ракъалда тIасан
ХIетIе босула,
ХIухъел ккун каранда
РакI къабулаго,
Гъазизабазул би
ТIаде тIинкIарал
ТIалабазда хъвала,
Хъат каранда лъун.

Дур бахIарчилъиялъ
Порхат гъаруна
Гъадинги рорхатал
ГIаздалал мугIрул.
Гъеб дур къохIехъеялъ
Къадру цIикIана
ЦIва гIадин кенчIолеб
Дагъистаналъул.

Имамзабазул ракъ,
Къурабазул халкъ,
Къабул гъабе дирги
Рокъигун адаб.
ГIурчинаб байрахълъун
КенчIела дие
Кивехун щваниги,
Щулияб Гунеб.

Нижер росуль вукIана
Зириилан абуn чи,
Зарал лъийго жиндасан
Жеги ккезе течIев чи.

Мискинасда гурхIарав,
ХIалимасе пайдаяв,
Пахруго хъвадулезе
Заз Гадин къвакIун чIарав.

РитIухълъиялъе Голо
Гумру кьеze хIадурав,
ХIалихъатал чагIазул
ЧамгIаллъи хIехъоларев.

Мискинав, бечедавин
Чи батIа гъавуларев,
Чилъиялъул Горхъода
Хъаравултъи цIунарав.

Жиндириалин, чиярин
Цахъя-рахъай гъечIого,
Цараb мухъдасан Гадлу
Гадамазе гъабулев.

Гъес ракъалда щулаго
Щибаб гали лъолаан,
Аралъуса кидаго
Мурад тIубан щолаан.

Гъев сукIизе, кIвекIизе
КIвечIо, кин лъугъаниги,
КIудиял хъулухъчагIаз
ЧангIи хIал бихъаниги.

ХIара гъесул яхIалъул
Чаран Гадаб батана,
Чилъиги къурабазул
Къвари щвараб букIана.

Зириил щибаб рагIи
БегIераб, къанагIатаб,
Къо щвеzeгIан лъалиниб
Лъун тараб ханжар Гадаб.

КIиго тухум къаллъани,
Гъоркъоб тушманлъи ккани,
Зириил ѩо каламалъ
Киналго рекъолаан.

Рукъалъул тун ургъелал
Эс росдал гъарулаан,
Гагарлъиги ккун чIолеб
Гамал досул букIинчIо.

ВукIана ТIелекъ росуль
Росдалго багъаяв чи,
Чилъиги Гаданлъиги
Гумруялъго цIунарав.

Дадал хинчи!

Вай, бабал тинчи, дадал хинчи,
Мун къаси лъикI къижаниш,
Къер-къерал макъабаца
Маргъабалъе ячаниш?

Вай, дадал тинчи, бабал хинчи,
Дуца гъумер чураниш,
Чалуги гъоркъоб жемун
Дуца гъалал хъухъаниш?

Вай, бабал хинчи, дадал тинчи,
Дуца дарсал цаланиш,
Рокъоб халтIи: мисалал,
Масъалаби гъаруниш?

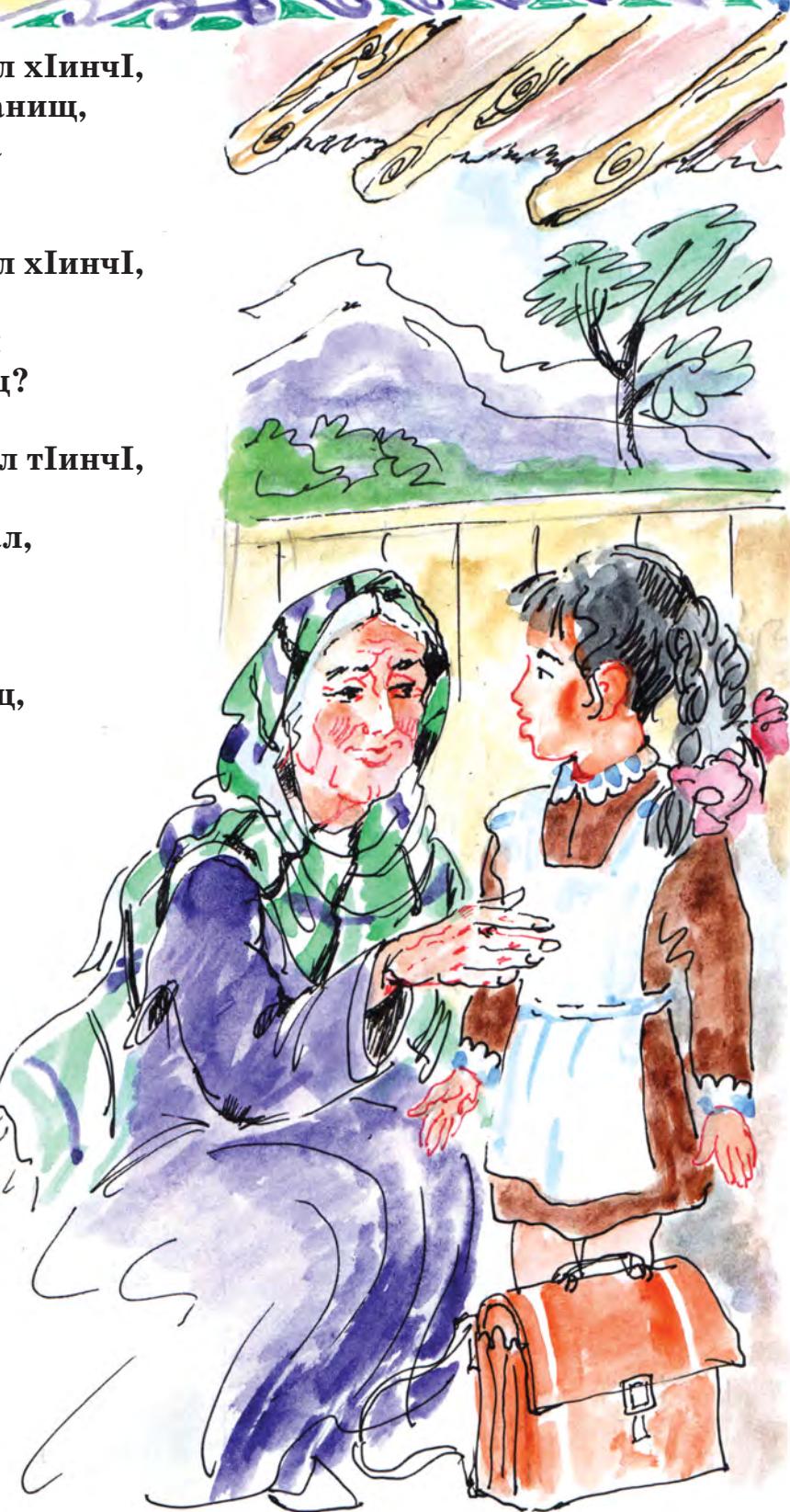
Тахъалги тетрадалги
Сумкаялъур лъун рушиш,
Къаде квине конфетал
Кисинире ран рушиш?

Батани а, школалде,
Щуйилал гемер росе,
Дарсал лъугIун хадуса
Хехго рокъое яча.

Гали мухIанго таме,
ХIетIе цодорго босе,
Нухал гьетIарал руго,
Гвендал цере ратула.

Дада рокъов вукIина,
Къадеквен хадурила,
Дарсал лъугIун хадуса
Хехго рокъое яча.

Вай, бабал тинчи,
Дадал хинчи...

Херлъи

Херлъи тIаде щолеблъи
Лъазе кколя лъидаго,
ЛъикIго гъебгун дандчIвазе
Гъунарги гIезе кколя.

Херлъиялъул кIодолъи
Сундалъун борцунеб жо,
Гъелъул берцинлъиялъул
Лъица сипат гъабулеб?

Херав чи гIадамазе
ГIадлуялъе вукIуна,
ГIакълу бугеб хабаралъ
Халкъ кантIизе гъабулев.

Гъал херал гIадамалги
ГIолохъанго рукIарал,
ГIахIиязухъа адаб
Азиеги щун бугеб.

Амма гъал цIакъ дагъ руго,
Харбиецин щоларо,
Щайдай заман бачIараb
БичIчулаreb нилъедe;

Адаб-хIурмат лъугIараb,
Лъихъго балагъулареб,
КIудиял-гъитIиназул
БатIалъи гъабулареб.

Нахъруссун лъикI гуродай
Умумузул нухазде:
Адаб-хIурмат цIунараб,
ГIадлу-низам цIикIкараб?

Балагъун лъикI гуродай
Дозул лъалкIазда хадур,
Нильго херлъилеблъи лъан
Херазе хIурмат къезе?

ХІАСАН ХІАБИБОВ

Гъоко

Гъеб букIана ихдалил роцIараб къо. ГъутIбузда букIудул къватIире кIанцIизе хIадурун, гъанжего-гъанже бакъуе гъимилиин ругоан. Цо къояль, росдадаса рикIаад сухъмахъ нухккун унаго, дидаги АхIамидаги цо гъогъол гохIиль батана дагъамакъабго къагIу чIараб гъакибер. АхIамидца дида абуна:

— Воре, дуца гъелда квер хъваге. Гъеб буго нилтее щибго пайда гъечIеб, чамалиго соналъ цIадакъ, газулъ ва бакъукъ хутIун букIараб гъакибер, — ан. КигIан АхIамадие рекIе гIечIониги, дида ракIалде ккана гъелъул гъитIинабго кверзул гъоко гъабизе. Босун, гъежда гъебги лъун, щвана дун рокъове. ГъетIараб битIизабуна, къагIу нахъе хъвагIана, берцинго лажбарги бахун, рокъоб букIараб цIул-цIаги данде гъабун, гъоко къватIибе бачиналде ккезабуна. Гъеб гъитIинаб кверзул гъокоги бачун гъанже дицаги АхIамидаги гъабулареб хIалтIи букIунаро. Харабазе тукадаса ролъул хъапал щвезарула, хурзабахъе рохъо-рак баччула. Эбел-эменигни нижедаса рохун рукIуна. Гъанжейин абуни нижер гъоко къваригIарапъубе бачинецин къанагIат гурони щоларо. Ниж гъанже росдал мажгиталъул дугIадулъцин рехсолел рагIула...

Чодораб на

Бакъанида дун кидаго инсуе кумекалъе боцIи рокъобе бачине лъараҳъе унаан. Лъарилан абуни нижер росдада нахъасан чвахулеб буго. АскIоре

щвелелде гъелъул гъаракъалъ гIундул гъугълъизарула.

Гъениб буго «Тласабилан» абулеб жибго тIабигIаталъ гIуцIараб чвахукъ

бакI. Гъенире чвердезе уна гIисиналги цIахIиялги батIалти гъечIого: торгIо хIала, рекерула, гамачI рехула. КIудияб рекIелгъей буkIуна гъениб. Амма бакъаниде гIагарлъарабго кидаго инсуца боцIуда гъеб лъар бахинабула, щайгу-рельул, нагагълъун цIад бани, лъарал къуваталъ дагъабниги хIалакъаб, загIипаб хIайван эхебе босун ине бегъу-лелъул. Дицаги гъесие кумек гъабун, боцIул рехъед данде бакIарула. МугIрул тIогъибе бахараб хIайван бихъани, гъе-нибе, гулла гIадин, бекерун уна дир гъитIинаб таращ – ГIундулхалат.

Цо базаркъоялъ, эменги рокъов тун, дунги ГIундулхалатги боцIуде ана. Цин расальуда кваназарун, гъел хадур мугIрул тIогъире рагинаризе кcola. Гъениб бахараб хер буkIуна. ГорцIараб гIи, бакъучазул гIадин, понцIозарун чахъалгун, къадеялде регула. Амма дие бишунго хIинкъи буkIуна неца речIчIизе гурилан, щайгу-рельул гъел, гIадатIа рагIалги лъун, бокъараб ра-хъалде тIуризе бегъу-лелъулха. Гъедин-лъидал ГIундулхалатги дунги цIодорго чIезе кcola.

Цойидасанго цо ссур-ссури бахъана. Гъаваялдасан ГIодобе, гулла гIадин бортун, къабукъун ана лебалаб цIум. Гъелда бихъун батизе кcola гIанкIил тIинчI. Дагъаль цебегIан гъеб нижеда хъибилалдасан тIурун ун буkIана. «Та-маша, гъеб пакъир цIудул согIал ма-лъазухъе щвечIеб батани», – ян пикра-би гъарулев вуkIана дун.

ГIундулхалатин абуни цо борхараб гохIдеги ба-хун, цIум боржун араб ра-хъалдеги балагъун, хIапдолеб буkIана. Унго, цо лазат жакъя гъаб къоялъул! Кисанго сверухъе, одеколон щвараб гIадин, тIугъузул махIаз асар гъабун, битIахъе ракI къурдулеб буkIана. Ба-къулин абуни, цин магIарде ххарун, ха-дуб хIориниб чвердон, хинлъиги бикъу-лаго, мугIрул щобаздатIад квербахъулеб

гIадаб сурат буkIана. Гъеб лахIзаталда, зузуялда бачIун, тIогъол къвачIаялда рештIана цо тIогъилаб на. Унго, гъе-лъул гIедегIи! ГIажаибго захIимат хи-рияб гъелда хадуб дица кIваркъун хал гъабуна. ЛахIзат гъоркъоб иналде, гъель азарго батIияб тIегъалдаса гъоцIо цIцIун батила. Къоялъ гъелда хадуб халккуна дица. Амма чанго километраль росда-даса рикIкIаде боржун бачIунеб гъель, кутакаб гъури бахъараб мехалъ, щиб-дай гъабилебан вуkIана дун. БуkIун буго гъелъул дида лъалареб гIажаибаб цIодорлъи ва гъунар. БитIахъе рокъобе щvezабизе инегIангги рухIдаллъун хутIана дун, захIимат хирияб гъельухъ вала-гъун. Къуватаб гъорол гъель-иye щиб-го ургъел гъечIоан. ТIугъуздаса гъоцIо босун лъугIарабго, гъель хIатIазукъ ккуна гъитIинаб чIимих, хадуб гIодобегIанисан хехго росулъе балагъун боржун ана.

Бъягъи хвасар гъари

Гъеб буклана июнь моцталъул авал. Нижер росдада цересан щибаб къоялъго Гадин хъутаналдасан мугIрузде гочун унел рихулааан члахиялги гIисиналги гIиял рехъаби. Гъезул гъоркъоса къоти гъечлеб гъади доб бактIерхъул рахъалда бугеб гъитIинабго мегIер бегун, нахъехун тIерхъун ун хадубги рагIулеб буклана. Нижер росдал лъималазги хъутаналдасан эхеде бачIунеб рехъеналде дандеги рортун, цlex-рех гъабулеб буклана жидер росдал гIиял рехъаби щвараб бакI лъаларищан, гъезул маxI-кIачго чIвачIишан, хадурцере рукIинчIишан абуn. Хасго эхеде бачIунеб росдал гIиял рехъабазул ургъалида, гъезул пикрабазда рукIунаан вацал – цIикIкарав вас Мурадги гъитIинав вац Шамилги. Ургъел, пикругъабичIого лъимал кинха рукIинел, гъезул эмен Гумар вуклана хиси гъечлев, гIиял хIалбихъи бугев вехъ. Гумар гIиги бачун эхеде вачIунев вуклана. Гъесие кумекалъе гIи эхеде бачине ун вуклана Мурадилги Шамилилги кIудияв вац MaxIач. РакIалдаго гъечIого цо роцIараb къоялъул бакъанил гIужалъ росулъе бачлана рохалил хабар. «Гъоркъоб кIкал» абулеб бакIалде щун ругила росдал гIиял рехъаби. Метер къалъул гIужалдe рехъаби росулъе щолилан. Росулъго тIибитIараb гъеб хабаралъ лъималазул рохалие гIорхъиго букIинчIилан ккодаан.

Гъеб рохалилаб хабар лъан хадуб, Мурадги Шамилги гIиси-бикъинаб сайдъат-саламги босун, къасиго хIадурун чIана къватIире рахъине. Мурад цудунго ворчIана. «Хехлъти гъабун къватIире рахъине заман щвана!» – илан ахIдезе лъугъана Шамил, бусалъя къватIивеги ваккун.

– Воре гIедегIуге вац Шамил, боцIи рохъдолъе гъезе бищунго нильеёй окоулей эбелалъе кумек гъабизе ккода, – ян кIалъана Мурад.

– БитIараb буго, – ян жаваб гъабуна Шамилицаги.

– Мун а гIачи гъезе, МухIамад.

– Дун ина бачал гъезе, – ян абуна Шамилицаги, – хадур къватIире рахъина.

Квана-гъанан боцIи-панзги гъун лъимал къватIире рахъана.

Зирхун роцIараb къо буклана. ТIоцере лъимал щвана росда тIад бугеб гъитIинабго гIурдалъиялде. Гъенисан гъезда бихъизе ккодаан бактIерхъул рахъалдасан балги, балал ракъандасан росулъе гIи бачIунеб нухги. Гъеб лъималазда бихъичIo. Хадур лъимал рахана гIемер кIудияб гъечлеб гохIде тIаде. Гъенисан гъезда бихъулеб буклана росдада нахъа бугеб гъитIинаб лъар. Гъебги бахун, цо рехъен, лъарал рагIалда хIухъбахъизе чIун буклана. КIиабилеб рехъен лъар гъанибехун бахине бачIунеб буклана. Лъабабилеб рехъенин абуни кIиабилелда хадубго цун буклана. Лъимал цодагъалго гIодорегIан щвана. Гъебмехалъ гъезда мухIканго рагIизе лъугъана жуба-гъубараб гIиял гъади. Тохлъукъего Шамилил гъаракь борчIана. Гъоле тIоцебесеб гIиял рехъен нилъер дадал бугилан.

– Щиб дуда бихъулеб бугеб? – ан гъикъана Мурадица Шамилида, живго лъикI валагъунги вукIун.

– Дида рехъада цeve чIун цояб рахъалда вихъулев вуго дирго дада, цогидаб рахъалда MaxIач.

– Рехъеналъухъ цIодорго балагъун буго Аргъут. Гъеб кIудияб гIун буго. Цоги бихъулеб буго къур-къураал,

эхеде арал лълъурдузул рехъадул цебехъан – дегIенги.

– БитIун буго, вац Шамил, дидаги гъедин бихъулеб буго, – ян абуна Мурадица.

– Рилъльха гъозде аскIоре.

Киялго цадахъ щвана аскIоре.

– Дада! – ян борчIана Шамилил гъракъ. Гьев инсуде кодове кIанцIун ана. Мурадги MaxIачги цолъана. Гъеб хъизаналъе рохалил каву рагъана.

Рехъаби лъарал рагIалде лъугъуна-го, хаду-хадур рукIарал лъималазда, ракъул кIудияб къватIелалда жаниб, гIемер цIадал ран лъугъараб, къоринире рортарал къагIазул гъади рагIана. Гъез киналго гIухъбузде ахIи бана цоцаль гъункун къоринире рортарал къагIи хвасар гъаризе чIайилан.

Рехъада цере цо-цо, кIи-кIи чигитун, гIухъиги Гияде данде рагIарал лъималги данделъана къоралъул кIалтIа.

Къоралъуре ккун ругоан лъабго къегIер. Гъел къватIире рачине ккани, къоринире жанире лъугъун, къагIи бохдулги рухъун, эхеде цазе кcolaан.

Гъеб хIалтIи рагIалде бахъине ккани, гъитIинав чи гурони, къорил картIинисан жаниве лъугъине бегъичIо.

КIудиял гIухъбуз къориниве лъугъине бегъулев гъитIинав васлъун вихъизавуна Шамил. Къоринире лъугъине бокъарал лъимал гIезегIан рукIана, амма Шамил гурони къоринив гъунев чи ватичIо.

Кваридаги вухъун, гIухъбуз Шамил къориниве виччана. Шамилица бохдулги рухъун, лъабабго къегIер хвасар гъабуна. Ахиралда Шамилги къватIиве вахъана кварицаги вухъун. Шамилие киназго баркала куна ва кIудияв вехъас сайгъаталъе къегIерги куна.

Мурлониад *Дослаидов*

Гъя, т/нлад!

{ МАРГЬУ }

БукIунаро къоκъаб хабар
Къоролалъул васасул,
Гъесул маргъу бицине
ЦохIо сордо гъоларо.
Гъодор чая, гъудулзаби,
Бицинин нужее маргъу,
Гъури пулеб сордоялъ
Росулъ дие бицараб.

I.

ВукIанила, вукIинчIила,
ВукIинчIолъи хIакъабила
Къоролалъул цо вугев вас,
Цо лъидаго релъльинчIев вас.
Мискинлъиялъ къварид вугев,
Къоролалъул рокъов вугев,
Гъаракъ гъабун рагIуларев,
РагIи бицун рикIунарев.
ХIанчIи, маккал, цIумагъудул
Газаргъоялъ кколяан гъес,
Эбелалъги щибаб нухалъ
Гъеб газаргъо бекулаан,
ХIанчIи ккобе гъин къоролалъ
Къойил тIутПун бан толаан.
Толароан гъельул васас
Рес къотIараб чанахъанлъи,
Чан нухалда бицаниги,
Цого къалда рукIунаан.

Цо къоялъ гъас, гъин гъуррабго,
Гъургъур-микки ккурабила,

Гъеб чІвазеян вас лъугъиндал
«Чаян» микки кІалъанила.
— Дун, чІвачІого, чІаго тани
Цо цІакъаб жо къела дуе.
— ЦІакъаб жо дуца къунани,
Дий гытІинааб микки щайзе?

Гъель рокъобе босейилан,
Босун гІодоб тІибитІеян
Къоролальул васасухъе
СукІараб квербацІцІ къунила,
Каранде къан квербацІцІгун гъав
Рокъове гІедегІанила.

2.

КвербацІцІ цебе тІамунила,
ТІад тІагІамал рижанила:
— Хъухъанчадал, цІурачадал,
Гъан, нах, урба, хІанги, рахъги,
Бахъухъ, натІухІ, найил гъоцІо,
Нахул суркІби, хІачанбутІал,
ТІеренхинкІал, къилихинкІал,
Ражидулъе нах рехарал,
Хъурун тІаде нисугун,
Гъорлъ чвердолел рукІанила.

Гъекъолелъул гуч бугила,
БакъвачІагІа чІегІертПокІкІел,
ТІокІкІун бугеб бацІцІадаб лъин,
Лъин хисулеб гъуинаб лъин.

Эбелги цІакъ йоханила,
Виххун васги лъугъанила,
ЛъугІел гъечІеб кванил тепси
ТІибитІун цебе лъунила.

Сурпаялда сверун лъугъун,
Васандулев вас вугила.
ЛъикІ бадибе къерги бачІун,
Къурдулей эбел йигила,
Гъедин заман арабила,

Квана-гъекъон, кепалда,
 Кинго хIехъезе кIечIила,
 Бахчун бажаричIила,
 Лъугъанила рукъ къачIазе
 Хан гъоболлъухъ ахIизелъун.
 АхIи-хIур гъаз гъабунила,
 Гъаб гIажаибаб квербацIцI,
 СукIун тани, сукIун чIолеб,
 ТIибитIани, тIад квен лъолеб,
 Ханасда бихъизабизе
 Гъазул хиял ккарабила.

3.

Анила хан ахIизеян,
 Къоролай, цIакъ къачIа-кIатIан,
 Мун гъоболлъухъ ахIизе
 ЯчIун йигин абунила.
 Хан гъельда тIад вельянила
 – Йилълъя, тIагIа цееса – ян,
 ТIокIаб камураб къо гъечIо
 Гъоболлъи нужель бай гуреб.

– КIудияв хан, мун хан вugo,
 Халкъалдаса тIокIав вugo,
 Амма нижги, мунго гIадал,
 Цо Аллагъас рижун руго.
 Ниж инжит гъаризе дуе
 Ихтияр лъица къун бугеб? –
 ВачIани, цIакъ бокъилаан,
 Бокъун буго мун вихъизе.

КигIанго ццин бахъаниги,
 Ханас вачIинилан абуn,
 Къоролалъе рагIи къуна,
 Къоролайги рокъой ана.

4.

АнцIго нукар цадахъ вачун,
 Цевехъанлъун живго гъавун,
 Гъавале хан къоролалъул
 Рокъов жанив лъугъанила.
 Рукъ гуреб, цо хъощ бугила,
 Я бакараб цIа гъечIила,
 ЦетIа лъураб хъаг турила,

Гъалбал рачIун рохиялъул
Хабарго гъаниб гъечIила,
Ханасул щцин, мех анагIан,
ГIассилъулеб букинила.
Бадибе цо квешаб рагIи
Абизе кIал рагъулага,
КIанцIун цее ячIанила,
ЧIетIгIан тирияй къоролай,
Кодоб ккун цо квербацIцIгун,
БацIцIунаго хIацIцIугун,
Нукарзаби гъиманила,
Гъезда ракIалде кканила
Кванил гIамал гъабизе
ГIамал берцин яхъанилан.

Къоролаль, къоролаль гIадин,
ГIодоб квербацIцI тIамунила,
ТIад тIиритIанила гъелда
Цо лахIзаталъ, хIикмалъи щиб,
Аза-азар тIагIамал.
Босе, бисмиллагь лъейин,
ЯчIун эбел кIалъанила,
КIалги цIорон, мацIги кIочон,
КIудияв хан хутIанила.
Вихханила, тирханила,
Тамашалъун хутIанила.
Гъасул рокъоб сурпаялда
Сурат лъачIеб квен бугила.
Гъекъолел жал, гъуниаб лъин,
Лъидаго рихъичел пихъал,
Къоролальул рокъор рати
Ханасе цIакъ гIадлъанила.

5.

Къоролай, гъитIин йикIарай,
КIодолъанила ханасе
Васги гъейги ханасда,
МугIрул гIадин, рихъанила.

«БетIерчIахъад, бисмиллагь лъе! –
Гъедин къоролай кIалъайдал,

КІалги гъакІкІан хутІана хан,
Хех рекІетІе вачІинчІо гьев.

Кванида тІаделъанила,
Дагъа-дагъаб гъекъанила,
Къоролалъул вас ханасул
Хъолбохъ гІодов вукІанила.

Нукарзаби кеплъанила
ЛъугІел гъечІеб гъекъеялъ,
Гъезий тІокІаб сундулниги
Щибго ургъел буکІинчІила.

Амма ханасул хиялал
БатІияб рахъалъ рутила:
– Кинан батІа гъабилеб гъаб
КвербацІцІ мискинзабазухъа.

Гъав ургъалида вугила,
Вагъулила, рекъолила,
Алъул бицун, долъул бицун,
Цин гІадаллъун, цин гІакъиллъун,
Цин гъазие цІан къунила,
Цинги хадуб цІал къунила:
Ахир, гІемер гІарацги къун,
КвербацІцІ батІа гъабунила.

6.

Ракъварал панкъал гІадал
Пакъирал мискинзаби
КвербацІцІги къун босараб
ГІарац квине лъугъанила.
Босизе гуреб жо гъечІеб
Мискинаб рукъ буکІиналь,
ГІемер заман балелде,
ГІарац гъазул лъугІанила.
Язихълъиги хъарцинлъиги
Хъаравуллъун ратанила,
Танила гъал талихІалъги
АхІи-хІур гІемерлъанила,
Рокъоб рагІи гІемерлъун,
Питнаялдде нуцІа рагъун
Гъанже эбелги васги

Рагъ-къалалда рукІанила.
Вас газаргъо-гъиналде
Нахъойги тІадвуссанила.
Свакан гІодов чІарав гъасда,
Добго микки бихъанила.
«Батанагури дида мун,
Къуругеян ахІанила, –
Гъас газаргъо, борхунги ккун,
Микки чІезе гъабунила.
– Вай пакъир, дица дуе
ГІураб жо къун буکІанаха,
Амма дуда гъеб цІунизе
ЛъачІин абуn, гъеб миккиялъ
Васасда цо хІулараб
ХІама бихъизабунила.
– Херабги хІуларабги
ХІама гъеб буکІаниги,
Миккиялдаса гъаб лъикІан
Васас хиял гъабунила.
– ГІарац дуе хІажалъидал,
Къабе хІамида цо тІил,
Гъедин гъасдаги абуn,
Анила микки боржун.
ХІулхІулараб гъеб хІама
Васас рокъой бачанида,
ГІарцуде хІажатаб заман
Гъанже гІадин буکІинчІлан.
Босун гъас тІил къабунила,
Гъалъул нахъаса гъоркье
ХъахІаб гІарац чваханила.
Цогиги тІил къабунила,
Жеги гІарац бачІанила
Васас хІама, щула гъабун,
Щоларелъуб бахчанила,
Чуриги къун, кІалцІиги бан,
КІудаб хІурмат гъабунила,
Ва васасе бокъарабгІан
ГІарац хІамица къунила.
Гъанже гъазул бетІербахъи
БетІералде баханила.
Цо нухалда базаралде
Вас къватІиве вахъанила,
ГІемер гІарац хІажалъидал,

ХIама цадахъ бачанила.
 Инги динги баханила,
 Халатаб нух нахъ танила,
 Дихъа духъе гIанасеб,
 МагПарзухъа кIалдибегIан
 КIудияб нух гъас танила.
 Дов ханасул инсул хоб
 Бугеб росулъе щванила
 Вас, бугъарухъанас вачун,
 Щвезавуна кусил дове.
 Цебе къотIун хIамагун гьев
 Лъугъанила азбаралде,
 Кусаясе салам къуна
 Вокъиларищ гъоболилан.
 Гъесги жаваб гъабунила
 Гъобол цЛакъго вокъулилан.
 Кусаясе цЛияв гъбол
 Расги рекIее гIечIила,
 Ккедалги жив, цIвак-цIвакарав,
 Кусаясухъе кканилан
 Къоролалъул васасулги
 Расги лъикIаб хIал гъечIила.
 ХIама бокъобе гъезе
 Куса тIаде вахъанила,
 Гъесда къоролалъул васас
 Гъал рагIаби абунила:
 – ХIама дуца щула гъабе,
 Бакъун тоге, къечон тоге,
 Бишунго дир гъари буго, –
 – Гъелда дуца тIил къабуге.

– Къабиларо, тIил кIочараб
 КIудияб могоро бала,
 Балагъилин, бихъилилан
 Куса гIенеккун чIанила.

 – ВахI, дица тIил къабунилан,
 Къолокъабахъ хвеларилан,
 Гъод халаса гIер банила
 ХIамида дов кусаяс.
 Раххница хъвалеб кинигин
 ГIарац хIамица банила.

Халихъатав кусачияс
 Хилла гъениб ургъанила,
 Вагъаранила гъанже гьев
 Цоги хъама балагъизе
 Гъебго хъамида релълъараб
 Цоги хъамаги босун
 Гъоболасул мухъги хисун
 Куса цъакъго-цъакъ разиго
 Рокъове тъадвуссанила.
 Баракатав гъоболасе
 Гъабунила гъаданлъи,
 Радал, щебе хъама къотIун,
 Хурматалда кверги бачун,
 Гъобол нухда регъанила.
 Базаралде гъедегъарав
 Васас бухъизабунила,
 Щебе-щебе хъамагун гъав
 Гъале, унев вугевила.
 Вас базаралде щванила,
 Лъикъабщиналдаги речIун,
 Гъав ххамида хурханила,
 Хира бугеб бишанила,
 Багъаябщинааб балагъун,
 Учуз къеян абичъила.
 Гъарац, кигъан бокъаниги,
 Къезе бугин гъабсагъаталь.
 СихъкъотIун ричарухъаби
 Рукъанила чезе гъарун.
 Къезе гъарац гъечъев чияс
 Къайи тъаса бишуларин,
 Щидай гъас гъабилебан
 Гъадамалги рукъанила.

8.

Анила вас, вачъанила
 Хадуб гъабун доб хъамагун,
 Ва, гъод гъетIун, тъилал разе
 Тъаделъанила хъамида,
 Хъамил, що хъерхъери гуреб,
 Гъарцул гъаракъ баҳъинчъила:
 – Чъа, аб пакъир щай бухуле,

Бугеб такъсир бице гъалъул...
Киналго релъанхъанила
Вас гъодизе вахъанила:
— Бухарабго гъарац къолеб
Гъамал букъана дир хъамил, —
Гъединан вас къалъанила,
Къарун халкъги белъанила.
Бетлергъабаз, тъадги речичъун,
Къайи нахъе босанила.
Гъев васасда щинги бахъун,
Рахъ-рахъалде рихханила,
«Хал гъабе гъав чиясухъин», —
Ботлрода хъат бан танила.

9.

Кусаяс жал гуккарабльи
Пакъирасда бичичъанила,
Гъадамаздаса нечон,
Вас рокъове вуссанила.
Гъемераб къоги бихъун,
Къварилъиялъ керен цъун,
Кинабго къарабщинааб гъес
Эбелалда бицанила.
Ракъбакъвиялъ эбелгун вас
Рокъор рахчун рукъанила,
Ракъалде къолаанила
Маглирокъор ругин абуn.
Квербацъалда ва хъамида
Хадуб, чеглербан, гъодулел
Гъабдалзабильун къанила.
Гъарац тъубан лъугъанила,
Тъупан рукъалде тъунила,
Тъаса унареб мискинлъи,
Мусру гъадин, тъад банила.

10.

— Валлагъ, нахъойги микки
Къвезе къолилан абуn,
Гъанже тъокъаб рес гъечъилан
Вас къватливе вахъанила.
Нахъе бахчун тун букъараб

Газаргъо гъас босанила.
Хъвадулаго рохъ тиruleб
Гъемераб мех банила гъас.
Талихъалъ миккиги данчичъван,
Чорги гъелде битлизабун,
Гъас бичичъизе гъабунила,
Микки цъакъго хъажат букъин.
— Щиб къуники гъоларев мун,
Гъалхул гъадан гъадин вуго,
Дида цевеса тъагъа мун,
Тъарамагъадисеб нухаль.
Къолел руго гъал тъилал,
Тъокъав дида вихъугеян,
Рохъобе боржун анила,
Гъельгул магъина гъикъарабго,
Миккиялъ жаваб къунила:
— «Гъа, тъилал», — абе, рагъула,
«Лъалхъе» абе — гъал чола.
Гъанже тъилалгунинъа дун
Васандизе тъамулеван,
Тъилалги щадахъ росун гъев
Росулъе тъадвуссанила:
— Цъакъал рагъул тъилал щванин,
Тъаде яхъа эбелилан,
Нуцъа рагъилалде васас,
Вохун, хабар бицанила.
— Мун гъадинал васалазда
Рекъарал тъилал щун ругин, —
Тъокъаб щибники рагъи гъель
Васасдехун абичъила.
«Гъазул цо хъал бихъун», — лъикъин
Къалъана вас: «Гъа, тъилалин!»
Тъилаз щинги эбелгун вас
Рухизе байбихъанила.
Воре, бетлер бухугеян
Эбелалъ ахъи банила,
Хъал гъабуге, гъарулилан,
Гъардезе вас лъугъанила.
«Лъалхъе, тъилал», — ин абидал,
Тъилал тъокъал къуричъила.
— Нуж цъакъ хъажат рукъанилан, —

Ханасухъе гедегана,
 Глабдал вачунев вугилан
 Вазирзаби калъанила,
 Киго тилги бихъуилилан,
 Хым-хидизе лъугъанила.
 – Киса щварал, щиб гъунарин,
 Гъасда ханас гъикъанила.
 – Гъунар гъазул цохло буго:
 «Гъа, тилалин», мун калъайдал,
 Кланцун рахъун рагъула гъал, –
 Гъал мацI лъялел тилал руго.
 ЯхI гъабизе кивечел ханас
 «Гъа, тилалин» – абунила,
 Тладе кланцун, тивапиялда
 Тилаца хан вуханила.
 Чичичидулев, мимидулев
 Вугила хан, тилаз вухун,
 Чвахун унеб би бугила
 Бекун бетлерги бугила.
 Жеги-жеги тадруссун гъез

ВацIулев ханги вугила.
 Киган гьев хъваганиги,
 Гинцин гъесухъ тамичила:
 «Тилал гадатиял гъечин,
 Дуда бицун буканила,
 Рагъизе гъел тамурав чи
 Мунго вугин абунила.
 Хан гъардезе лъугъанила
 Гъаб улкаги, гъаб дир ракъги
 Къелин дуе, гъарулилан,
 Дуца тилал чезареян.
 Гъаз вухун дун хвезе тоге,
 Хан вугельул, дихъ генекке,
 – Дур улка-ракъ, боцIи-рикъзи
 Дие щибго хажат гъечло,
 Дуца нахъе къе дир квербацIцI!
 Дихъа дуца бахъун араб
 «Валлагъ, къела, босе дуйго,
 Дуе къела бокъанцинаб,
 Щиб гъабунги чезе гъаре

Гъал тІилалин» ахІданила.
Васас, тІилал чІезе гъарун,
КвербацІ нахъе босанила,
ЛъикІ вукІаян ханги тун гъав
Рокъове тІадвуссанила.
Босун, квербацІги кодоб лъун,
Кваналей эбел танила,
Танкан, тІилалги росун вас
Сапаралде вахъанила.

11.

Вортанила, хъетанила,
Хъата-масан сверанила,
Сверухъе валагъидал,
Кусил кІалтІа ватанила.
— Салам гІалайкум, куса,
Васас тІилал рахъанила
Саламги буссине гъабун,
Васасухъа кусацаги
ТІилал нахъе росанила,
Гъал щал цІакъал жалин абуn.
— Гъелни гІемер цІакъал гъечІо,
Воре дуца гъел тІилазда
«Гъа, тІилалан», — абиларо,
ЦІодорго вас кІалъанила.
«Шулияб бакІалда лъун те,
Лъиданиги гъел рихъуге».
— Дуцани, гІабдал, хІамида
Гъукъана тІил къабизеги,
Гъелъул ккараб бихъанилан,
Куса, тІилалги росун,
Нахъа рокъове анила.

12.

Къаси васасе лъикІаб
Гъоболлъиги гъабунила
Гара-чІварун рукІаго
Регизе мех щванила.
Вегизеги гъавунила
Гъобол щебесеб рокъов,
Нахъарокъор кусаги
ЧПужуги реганила
Куса, вас къижаравго,

ЧПужуялда кІалъанила,
ТІилал цере росейин,
Гъениб ѩо хІилла бугин.
ЧПужуялъги рачІанила
Рахчарал тІилал росун,
Росас, кІал рагъарабго,
«Гъа, тІилалин», — абунила.
Абурабго, ццинги бахъун,
Чабхъад тІилал рахъанила,
Росгун лъади рацІизе гъел,
РуцІціухІун чІун, лъугъанила
ЧПужуялъулги кусалги
Квешал гъаркъал рахъаралго,
Вахъун тІадегун васас
ТІаде нуцІа къан танила.
РогынегІан тІилацаги
ТІадельун гъал руханинила,
Радал квешаб хІалалъ ругел
ХІалицаго кІалъанила:
— Дурго хІама нахъе баче,
Бечелъиги дуйго босе,
Васав, тІилал чІезе гъаре,
Гъарула мун тІасалъугъа.
Гъединан ккелароан,
Кусаян абунила,
Цинги къоролалъул вас
Рокъове вилълъанила,
Що тІил хІамида къабун,
Цогидаб гІунтІанила,
Къоролалъул васасе
ЧПужуги ячанила,
ЛъикІал рукъзалги гъарун
Гъенире рахъанила,
ГъабсагІаталдаги гъел
Кеп-Горкъалда ругила.
Квен къваригІани квербацІІ
Щебе тІибитІулила,
ГІарац къваригІанани,
ХІамаги бухулила,
Нагагъ къварид гъарулен
Гъазда данде чІванани,
Гъезий гІадлу гъабизе
«Гъа, тІилал», — ритІулила.

КИЦУЛГО ПИХЪ БАРАБ

Гъвет!

Аббасидазул халиф Гъарун Рашидида ѷо херав чи гъитїнабго гъвет! чолев вихъанила. Гъес гъикъанила херасда:

– Я, дир эмен, мун цїакъ херлъунги вуго, гъеб гъвет! кїудияб гїезегїанги гъель пихъ къезегїанги мун чїаго хутїизе ватиларо. Щай дуца дурго чорхол жан гїадада харж гъабулеб? – илан.

Херас гъесие гъадинааб жаваб къунила:

– Вай, дир вас! Нилъеде щвезегїанги чїана гїадамаз гъутїби. Нилъеца гъездаса нигїматги кванана. Гъанже нилъетаги чїезе ккола, хадусеб гїелаль пихъ кваназе рукїнелъун, гъутїби.

Херасул жаваб Гъарун Рашидие рекїе гїунила. Халифас гъесие бухча цїураб месед къунила. Херас гъесда абунила:

– Бихъулищ, дир вас, дир гъотїоца гъанжеялдего пайда къезе байбихъана, – ян.

Султїанасе гъел рагїабиги жеги цїакъ рекїе гїунила ва гъесие цойги бухча цїураб месед къунила. Цинги херав велъанила. Щай велъулеван Гъарун Рашидица гъикъидал, гъес абунила:

– Бихъулищха, дир вас, киналго гъутїбуз лъагїалие ѷо нухалъ бачїин къолеб батани, дир гъветїалъ гъанжеялдего кїицїулниги бачїин къуна! – абуун.

Гъялбяц/ги черги

Чо пуланаб росулъа пуланав чи анила жиндиего квен-тIех босизе гIарац щолеб хIалтIи балагьизе.

Унаго-толаго, дунял бецIгъулеб гIужалда гьев щванила рохъове. Гье-сул хIукму кканила сордо гьев рохъоб рогъине. Къаси-къаси рохъазда хъвадулен гIалхул хIайваназдаса хIинкъун, гьев до борхатаб гъотIода тIадеххаранила. ЦосанагIаталгIадал гIаркъалабазда тIад вегизе бакIги гъабун, рохъил сихIкъотIиялъухъги гIенеккун, рогъел загъирлъиялъухъ халккун чIанила.

Циндаго гъесда рагIанила цо кинабалиго угъди. Гьев, тIадеги ворхун, рагъ-рахъалде валагъанила ва бихъанила гъотIода гъоркъ бегун унтараб цер. Гъес пикру гъабунила: «Лъазе бокылаан щибдай гъоб царата кваналеб? Щибдай гъолъ гъекъолеб?» – абуn.

Цо заманалда рикIкIадаса баккун бачIанила гъалбацI. Гъель цабазузкъ ккун букIанила ритIучI. ГъалбацI, жиндирго давлаги босун, гъотIода аскIобе щванила. ГъотIода гъоркъе щварабго гъалбацIалъ, тIутIун, ритIучIил гъанги кванан, жиндирго чехъ цIезабунила. ГъалбацI нахъе арабго, цер, гъабугъинан ритIучIил хутIелал кваназе лъугъанила.

Гъеб кинабго бихъарав гъотIода тIад вукIарав нухлулас, тамаша-лъун, пикру гъабунила: «Гъаб щиб гIalamat! Балагье цо, Аллагъас квен щvezабуна гъотIода гъоркъ бе-

гараб унтараб царае. ТечIo гъеб ба-
къун. Щай, гъедин батани, батIаго дун
сваказаегIан хIалтIизе кколев? Щай
дие къваригIун бугеб дунял рогъарал-
даса бецIльзегIан хIалтIизе? Гъаб ун-
тараб царае щвараб гIадин квен диеги
щвелагури. Дицаги хIалбихъилагури
цио вахча-хъвараб бакIалдаги чIун, ва-
лагъун вукIине».

Дунял рогъинегIан гъединал пикра-
баздаги вукIун, хъахIлъи рехарабго
гъев чи магIарде тIаде унеб нухлул ра-
къанда букиIараб нохъода жаниве лъу-
гъанила ва гъенив жиндиего кваназе
жо щvezегIан валагъун чанила.

Гъеб мугIрул тIогъиб букиIараб
нохъода гъес лъабго къо банила, амма
щивниги вачIунев вукIинчIила яги
аскIосан унев вукIинчIила. ЩвечIила
гъесие кваназе квенги гъекъезе лъим-
ги.

Цинги, кутакалда вакъиялъги къе-
челялъги гъев лъавудаса анила. Гъеб
хIалалда гъев вукIаго, гъесда макъиль
гIадин рагIанила цо гъаракъ:

– Вахъа тIаде, кIохIалав инсан!
Щай мун гъанив вегун вугев? Щай мун
кIохIаллъулев хIалтIизе: дур кверал-
ги руго, хIатIалги руго, мун сахав ин-
сан вугогури! Дуе бокъунищ бугеб гъаб
багъаризе кIоларого, унтун, гъотIода
гъоркъ бегун бугеб царада релълъине!
Вилълъа, гъалбацI гIадин хIалтIизе!
Дуцагоги кванай, хутIраб цогидазеги
къе!

Гъеб калам рагIарабго, гъев чияс,
буgeb къуватги бакIарун, тIадеги ва-
хъун, хIалтIиги балагъизе, гъельухъ
щвараб гIарцухъ жиндиего квенги ба-
лагъизе цебехун гали босанила.

*ГIурус мацIалдаса буссинабуна
ПатIимат ГIабдурахIмановалъ.*

Шалгай Жаңаңбеков Лықал гүдүлзаби

Салимги, Салманги, Мусаги рукіана лықал гүдүлзаби. Цо классалда цалулелги рукіана гъел. Цадахъ ччугіа кквезеги унаан гъел, тира-сверизеги цадахъ рахъунаан. Цо-до мекалда парталгицин релълъараб босулаан гъезие эбел-инсуца. Рокъоб лықілаб-тікілаб квен бугеб мекалда, цо-цазухъе кваназеги унаан. Хасалил хала-тал сардалғи гемерисеб мекалъ цадахъ тіамулаан.

Піагарлъулеб букіана ціяб цалул сон. Школалде хіадурлъулел рукіана гүдүлзабиги. Гъабнұхалдаги эбел-ин-суза лыimalазе релълъарал костюмал росана.

Абула къварилти гъикъун бачіуна-рилан. Гъанжего-гъанже бан баҳъараб ціяб мина букіана Салманил. Кіудияб сұхіматғи гъабун, баҳъун букіана Сал-манил хъизам минаялъубе. Цо къояль жалго рокъор хуттарал Сал-манил гъитінал ваңғи яңғи спичкадул гүчіалғун расандилел рукіана. Гъезие рекіе гуна ціадул гъитінабго кунчі. Амма рекіе гечіо гъеб ціадул кунчі гъитінаб букіин. Ва горда бигъараб жо-ялда ціа бакана... цо лахізаталь бухіун баҳъана шуғо соналъ балеб букіара-б мина. Бухіана минаялъуб букіара-б къайиги. Талихіалъ, лыimal хвасар гъаризе ківана.

Мусалғи Салимилги гарцул дагъа-макъабго нахърател букіана. Гъудулза-баз кидаго данде гъабулаан гарцац. Чан-го нухаль щвана Муса Салимихъе гъеб

гарцацги босун Салманихъе рилълъай-илан. Амма Салимил багъанаби каму-лел рукіинчіо. Ахирги живго ана Муса Салманил дове. Гъесда цадахъ эбелги йилълъана. Гъебго азбаралъуб букіана гъесул басрияб минаги. Мусаца Салма-ние ціял костюмал росизе гарцац къу-на. Мусал эбелалъ Салманил эбелалъу-хъеги къуна гарцац. Нечон босулароготи йікіана гъей. Мусал әмен хіалтілев вукіана бакіал ралев чилъун. Гъесул кумекалдалъун къоқъабго заманалда-бан лъугіана Салманил мина. Кумек-алъе рахъана росуцоял, гаркарлъи, Салманил эбел-әмен лъалезги гъабуна кумек. Мусал инсуза, жинцаго гарцацги къун, бачіана тіохда кквезе махх. Мусаги унаан Салмание кумекалъе мина балеб бакіалде. Гъеб гвавулъа камун вукіана Салим. Салманил мина бухіун заман иналде, гъев эбел-инсуда цадахъ хіухъбаҳъизе ун вукіана. Гъес эбел-ин-суда бицун букіинчіо Салманил мина бухіялъул, нагагь гъез хіухъbihъизе ин нахъбаҳъилилан хінкъун.

Салман инчіони, живги инарин ла-гералдейилан абуна цо къояль Мусаца инсуда. Кіиявго гъудул, путевкабиги росун, лагералде ритіана Мусал әмен хіажица. Лъабавго гъудуласе гъес вело-сипедалғи росана.

Цалул сон байбихъизе заман шо-леб букіана. Мусаги Салманги чалғіун рукіана Салимихъ. Гъев вачіун вугин рагідал, гъел гъудуласухъе гаредегіана. Гъесие велосипедги къезе букіана гъез.

Чобого вилълъинчІого илан, Салманциаги босана гъесие тукадаса костюмазда гъоркъан ретІине берцинаб гурде. Гъудулзабазул гъаракъ рагІидал, Салимида къватІиве ваккизецин кІвечІо. Амма васазда ракІалда букІинчІо гъудул вихъичІого нахъе ине, Гадада кканна гъезул хІаракат – Салим гъудулзабазухъе вачІинчІо. Гъев нечон вукІана жиндиҳъаго ккараб гъалатІалдаса.

РакІбакъварал гъудулзаби, сайгъаталги гъенирго тун, тІадруссана.

Нахъисеб къоялъ Салимги, эменги, эбелги Салманил доре ана. Гъез къварильи ккаразе тІарцудалъун кумек гъабуна. Васал цІакъто рохун рукІана жиндаго Салимида тІадбуссинабизе кІвараб гъудуллъиялдаса. Гъел лъабалго, велосипедаздаги рекІун, тира-сверизе ана.

ХАСАЛИХЪЛЫИЯЛЪУЛ ПАШМАНАБ СҮРАТ

ГъотІодаса т҃оцебесеб т҃амах бортана. Хадур цогиялгы гъенезе байбихъана. Цо-цоккун т҃амхал гъун лъугІана. Жидер къо лъугІарал гъел ракъгун журана, до-цоял лъадалъе ккана.

Т҃амхалгун цадахъ г'емераб жо ана гъениса. Т҃угъдул речІана, х'анчИи руцІана, к'алк'учІал т҃агІана. ГъутІби толона, рохъал хабалазул сураталде сверана. Чамго моцІалъ щебе гъаниб г'умру гъалделеб букІана. Гъанжей-ин абуни г'ицІго пашманаб сурат хутІана. Гъаниса анцинааб гъимулаго бачІун букІндалха гъанибе. Киналго талихІал рукІана. Щайха гъел гъаниса арал? Щайгу-рельул, ине кколел рукІунха. Гъезул бокъараб т҃аса бицизе рес букІнчІелъул. Гъаниреги гъел жидерго гъунаралдалъун гуро рачІун рукІарал. Гъанире гъел РитІаравги вугелъул, гъаниса гъел РегІаравги вугелъул! Гъесул х'ал-к'олъиялдалъун азазар къераз берцин гъабун букІана ракъго. Гъанже, кинабго берцинлъи жиндие бихъизабураб болжалги лъугІун, хъахІаб мусрудалъ жемун буго.

ISSN №0203 – 3682

Лачен

5/2021

сентябрь – октябрь

Иллюстрированный детский журнал.
Издается один раз в два месяца.

Учредитель:

Министерство информации и печати
Республики Дагестан.

Регистрационный номер

серия ПИ №ТУ05-00413 от 22.04.2019 г.
выдан управлением Роскомнадзора
по Республике Дагестан.

Издается с января 1980 г.

Руководитель – главный редактор
М.М. Ахмедов

Редколлегия:

М. АХМЕДОВ

М. МАГОМЕДОВ

К. МАГОМЕДОВ

А. МАЛАЧИЕВА (редактор выпуска)

М. АБДУЛХАЛИМОВ

Г. ХАБИБОВ

Художественный редактор З.Даганов

Технический редактор Т. Лузина

Художник номера М. Муталлибов

Автор фото на обложке А. Ахмедов

Формат 60x84 1/8.

Бумага офсетная.

Уч. изд. л. 2,98 .

Уч. печ. лист 3,26.

Выход в свет 27.10.2021 г.

Тираж 631 экз.

Заказ № 1117.

Типография:

ООО «Издательство «Лотос».

Адрес типографии:

367018, РД, г. Махачкала, ул. Петра I, 61.

Редакция и издатель:

Государственное бюджетное учреждение
Республики Дагестан «Редакция
республиканских литературных журналов
«Соколёнок» и «Литературный Дагестан»

Адрес редакции и издателя:

367000, РД, г.Махачкала, ул. Даниялова, 55.

Электронный адрес редакции:

litdag@mail.ru

Аварский язык

Индекс: на год – 63277,
на полугодие – ПМ999.

Цена свободная.

